

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-5-21 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 18-33/550-271
Karar Tarihi : 19.09.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Mehmet AYAN,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ

B. RAPORTÖRLER: Cihan BİLAÇLI, Eren YALDIZLI, Furkan BAŞTÜRK

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR :- P.P. Yalıtım Ambalaj Sanayi ve Tic. A.Ş.
Karacaömer Köyü Poyraz Mevki Köy Sok. No: 4-1/A Ordu
- Yavuz Tuna İnşaat Nakliye San. ve Tic. Ltd. Şti.
Cumhuriyet Mah. Atatürk Bulv. No.327 Atakum/Samsun

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Yavuz Tuna İnş. Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve P.P. Yalıtım Amb. San. ve Tic. A.Ş.'nin aralarında anlaşarak ısı yalıtım ürünlerinin fiyatını belirledikleri ve pazardaki rakiplerinin ticari faaliyetlerini zorlaştırarak 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettikleri iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Samsun ilinde inşaat malzemeleri satışı gerçekleştiren Yavuz Tuna İnş. Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin (YAVUZ TUNA) Poytherm Isı Yalıtım Sistemleri (POYTHERM) ürünlerinin belirli bir fiyatın altında satılmaması hususunda P.P. Yalıtım Amb. San. ve Tic. A.Ş.'ye (PP YALITIM) baskı yaptığı ve bu baskı sonucunda 01.05.2018 tarihinden itibaren PP YALITIM'ın şikayetçiye ürün satışını durduğu ve POYTHERM markalı ürünleri satan bayiler aracılığıyla dahi ürün tedarik edilemediği; YAVUZ TUNA'nın belli ürünlerin fiyatını yüksek tutarak şikâyetçinin daha uygun fiyatlarla satışını engellediği ve ticari faaliyetini zora soktuğu, böylelikle YAVUZ TUNA'nın Samsun ilinde hakim duruma geldiği iddia edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 28.05.2018 tarih ve 4185 sayılı giren başvurunun görüşülmesi sonucunda, 12.06.2018 tarih ve 18-19/346-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 12.09.2018 tarih ve 2018-5-21/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.
- I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**
- (5) Önaraştırma kapsamında 15.08.2018 tarihinde YAVUZ TUNA, 16.08.2018 tarihinde PP YALITIM'da yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

- (6) Dosya kapsamında talep edilen bilgilere YAVUZ TUNA tarafından gönderilen cevabi yazılar 31.08.2018 tarih ve 6278 sayı ve 11.09.2018 tarih ve 6629 sayı, PP YALITIM tarafından gönderilen cevabi yazı 11.09.2018 tarih ve 6627 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (7) Ayrıca şikâyetçiden ve ısı yalıtım malzemeleri üretimi alanında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerden bilgi talep edilmiş, İmamoğlu Çivi Tel San. Tic. A.Ş. (İMAMOĞLU) tarafından gönderilen cevabi yazı 06.09.2018 tarih ve 6554 sayı; Ode Yalıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş. (ODE) tarafından gönderilen cevabi yazı 11.09.2018 tarih ve 6628 sayı; Polisan Kansai Boya San. ve Tic. A.Ş. (POLİSAN) tarafından gönderilen cevabi yazı 11.09.2018 tarih ve 6631 sayı; Hititkim Yapı Kimyasalları Ltd. Şti. (HİTİTKİM) tarafından gönderilen cevabi yazı 11.09.2018 tarih ve 6630 sayı, şikâyetçi tarafından gönderilen cevabi yazı 11.09.2018 tarih ve 6641 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. YAVUZ TUNA

- (8) YAVUZ TUNA, inşaat sektöründe kullanılan birçok ürünün tedarikini doğrudan üreticisinden yaparak 20 yıldır Karadeniz bölgesinde faaliyet göstermektedir. Ciro sunun büyük kısmını Seranit Granit Seramik San. ve Tic. A.Ş. ile bölge distribütörü olarak elde etmekte ve aralarında uluslararası ve ulusal markalar bulunan birçok ürünün ana bayiliğini yapmaktadır.

I.1.2. PP YALITIM

- (9) PP YALITIM 2011 yılında Poyraz Poyraz Grup bünyesinde Ordu ilinde faaliyet göstermekte olup, yıllık 400.000 m³ Expande Polistiren (EPS) ısı yalıtım levhası ve EPS dolgu malzemesi üretme kapasitesine sahiptir. Bunun dışında EPS'den mamul balık kasası, yerden ısıtma levhası, dekoratif board levha ve plastik varil, plastik balık kasası üretimi de gerçekleştirmektedir. İhracat faaliyeti de gerçekleştiren PP YALITIM genellikle Orta ve Doğu Karadeniz bölgelerine satış yapmaktadır.

I.2. Sektör Hakkında Bilgi

- (10) Öneraştırma taraflarından YAVUZ TUNA'nın faaliyet alanı genel olarak inşaat malzemelerinin satışı iken, PP YALITIM'ın faaliyet alanını EPS ısı yalıtım levhası ve EPS dolgu malzemesi, EPS'den mamul balık kasası, yerden ısıtma levhası, dekoratif board levha ve plastik varil, plastik balık kasası üretimi oluşturmaktadır. Şikâyette ilgili ürün pazarından genel olarak ısı yalıtım malzemeleri olarak bahsedilmiştir.
- (11) Isı yalıtım sektöründe şikâyete konu bölge olan Samsun iline yakın nitelikte Rize'de Turpor İnş. Gıd. Turz. San. Tic. Ltd. Şti., Trabzon'da Politek İnşaat Ambalaj Gıda ve Su Ürünleri Sanayi ve Tic. A.Ş., Giresun'da KSS Yalıtım İnşaat Sanayi A.Ş., Samsun'da Atakum Yapı İnş. Nak. Tic. Ltd. Şti. (ATAKUM) ve Campor Yapı Malzemeleri San. Tic. A.Ş., Çorum'da HİTİTKİM ve Deniz Yalıtım ve Konut Sistemleri San. ve Tic. Ltd. Şti., Sinop'ta iki üretici İMAMOĞLU ve İzole Yapı Malz. İmalat İnş. San. Ltd. Şti. (İZOLE YALITIM) olmak üzere dokuz üretici teşebbüs bulunurken, ulusal düzeyde satış gerçekleştiren Betek Boya Kimya ve Sanayi A.Ş.- Filli Boya, Saint Gobain Weber Yapı Kimyasalları Sanayi ve Ticaret A.Ş., Austrotherm Yalıtım Malzemeleri San. ve Tic. Ltd. Şti., Dyo Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş., Özgür Atermit Sanayi ve Tic. A.Ş. gibi teşebbüsler de bayileri üzerinden satış gerçekleştirmektedir. Türkiye'de ısı yalıtım sektöründe çok sayıda oyuncunun yer

aldığı, hammadde tedarikinin yoğunlukla ithal ürünlerle gerçekleştiği ve rekabetçi bir yapının bulunduğu anlaşılmaktadır.

- (12) Yalıtım genel olarak; yapıyı ve içinde yaşayanları su, ses, yangın, sıcak ve soğuğa karşı korumak için alınan her türlü önlem olarak tanımlanmaktadır. Yalıtım, yapıda korunmayı, dayanımı ve geçirimsizliği hedefleyen malzemeleri, teknik çözümleri, doğru uygulamaları ve detayları içermektedir. Başlıca yalıtım çeşitleri; ısı ve tesisat yalıtımı, su yalıtımı, ses yalıtımı ve yangın yalıtımıdır. İncelemeye konu sektör olan ısı yalıtımı ise; yapılarda ısı kayıp ve kazançlarının uygun değerler düzeyinde tutulması için yapılan işlemlerdir. Kısaca ısı yalıtımı, farklı sıcaklıklara sahip iki ortam arasındaki ısı geçişini en aza indirmek için yapılan uygulamalardır. Isı yalıtım malzemelerinin en temel özelliği ısı iletim katsayısıdır. Uluslararası Standartlar Örgütü (ISO) ve Avrupa Standardizasyon Komitesi'ne (CEN) göre ısı iletim katsayısı 0,065 W/mK değerinden küçük olan malzemeler ısı yalıtım malzemesi olarak tanımlanır. Diğer malzemeler yapı malzemesi olarak kabul edilir. Ayrıca, yapıların ısıtılması veya soğutulması için kullanılan mekanik tesisatın yalıtım malzemeleri yardımı ile sarılması işlemlerine "tesisat yalıtımı" adı verilir. Isı yalıtımı ve tesisat yalıtımı bir bütün olarak adlandırılır. Isı yalıtımı, cephe bölümleri, döşeme, çatı, teras, duvar ve pencere gibi bölümlerde ısı geçişlerini durdurmak amacıyla yapılmaktadır. Isı yalıtım malzemeleri; ısı kayıp ve kazançlarının azaltılmasında kullanılan yüksek ısı dirence sahip özel malzemelerdir.

I.3. İlgili Pazar

- (13) Dosya kapsamında yapılacak değerlendirmeyi değiştirmeyecek olması nedeniyle, İlgili Pazarın Tanımlanmasına Dair Kılavuz'un 20. maddesi de dikkate alınarak, kesin bir ilgili ürün ve coğrafi pazar belirlenmesine gerek duyulmamıştır.

I.4. Taraflardan İstenen Bilgiler Çerçevesinde Yapılan Tespitler

- (14) YAVUZ TUNA tarafından sunulan bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo-1: YAVUZ TUNA'nın Isı Yalıtım Malzemelerini Tedarik Ettiği Teşebbüsler ve Tedarik Bedelleri¹

Tedarikçi Unvanı	Markası	Ürün Türü	2017 Alımları (TL)	2018 Alımları (TL) (01.01.2018 - 30.04.2018)	2018 Alımları (TL) (01.05.2018 – 31.07.2018)
PP YALITIM	POYTHERM	Isı Yalıtım Malzemeleri	(.....)	(.....)	(.....)
İMAMOĞLU	İMPOR	Isı Yalıtım Malzemeleri	(.....)	(.....)	(.....)
POLİSAN	POLİSAN	Isı Yalıtım Malzemeleri	(.....)	(.....)	(.....)
HİTİTKİM	HİTİTKİM	Isı Yalıtım Malzemeleri	(.....)	(.....)	(.....)
ODE	ODE	Isı Yalıtım Malzemeleri	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM			(.....)	(.....)	(.....)

- (15) Tablodan görüleceği üzere YAVUZ TUNA, toptan ve perakende olarak satışını gerçekleştirdiği ısı yalıtım malzemelerini 2017 ve 2018 (31.07.2018 tarihine kadar) yıllarında PP YALITIM, İMAMOĞLU, POLİSAN, HİTİTKİM ve ODE olmak üzere beş farklı üreticiden tedarik etmiştir.

¹ Tablo 1 ve 2'deki değerler KDV hariç rakamlardır.

- (16) YAVUZ TUNA tarafından ısı yalıtım malzemeleri tedariki için yapılan toplam harcamalar içerisinde POYTHERM markalı ısı yalıtım malzemelerinin payı; 2017 yılında %(.....), 2018 yılının başından ihlalin gerçekleştiği tarih olduğu iddia edilen 01.05.2018 tarihine kadar olan ilk 4 aylık dönemde %(.....) ve bu tarihi takip eden üç aylık dönemde %(.....) olarak gerçekleşmiştir.
- (17) YAVUZ TUNA tarafından 2017 ve 2018 (31.07.2018 tarihine kadar) yıllarında gerçekleştirilen ısı yalıtım malzemelerinin satışlarına Tablo-2'de yer verilmiştir.

Tablo-2:YAVUZ TUNA'nın Isı Yalıtım Malzemesi Satışları (TL)

Ay/Yıl	POYTHERM Marka Isı Yalıtım Ürünü Satışları	Toplam Isı Yalıtım Ürünleri Satışları	Toplam Diğer Ürün Satışları
Oca.17		(.....)	(.....)
Şub.17		(.....)	(.....)
Mar.17		(.....)	(.....)
Nis.17		(.....)	(.....)
May.17		(.....)	(.....)
Haz.17	(.....)	(.....)	(.....)
Tem.17		(.....)	(.....)
Ağu.17		(.....)	(.....)
Eyl.17		(.....)	(.....)
Eki.17		(.....)	(.....)
Kas.17		(.....)	(.....)
Ara.17		(.....)	(.....)
Oca.18		(.....)	(.....)
Şub.18		(.....)	(.....)
Mar.18	(.....)	(.....)	(.....)
Nis.18	(.....)	(.....)	(.....)
May.18	(.....)	(.....)	(.....)
Haz.18	(.....)	(.....)	(.....)
Tem.18	(.....)	(.....)	(.....)

- (18) Tablo-2'den görüleceği üzere YAVUZ TUNA'nın 2017 ve 2018 (31.07.2018 tarihine kadar) yıllarında ısı yalıtım malzemelerinin satışından elde ettiği toplam gelir diğer malzemelerin satışından elde edilen toplam gelirin %(.....)'ine tekabül etmektedir. Bununla birlikte aynı dönemde POYTHERM markalı ısı yalıtım malzemelerinin satışından elde edilen gelir ısı yalıtım malzemelerinin satışından elde edilen toplam gelirin de %(.....)'ini oluşturmaktadır.
- (19) PP YALITIM tarafından gönderilen veriler neticesinde hazırlanan Tablo-3'e aşağıda yer verilmiştir.

Tablo-3: PP YALITIM Tarafından Yapılan Isı Yalıtım Malzemesi Satışları (TL)

	2017	2018 (01.01.2018 - 30.04.2018)	2018 (01.05.2018 - 31.07.2018)
Dolgu ve ısı yalıtım malzemelerinin satışlarından elde edilen gelirler	(.....)	(.....)	(.....)
Isı yalıtım malzemelerinin satışlarından elde edilen gelirler	(.....)	(.....)	(.....)
YAVUZ TUNA'ya yapılan ısı yalıtım malzemesi satışlarından elde edilen gelirler	(.....)	(.....)	(.....)
YAVUZ TUNA'ya yapılan ısı yalıtım malzemesi satışlarının toplam ısı yalıtım malzemesi satışları içindeki payı (%)	(.....)	(.....)	(.....)

- (20) Tablo-3 incelendiğinde, PP YALITIM'ın YAVUZ TUNA'ya gerçekleştirdiği ısı yalıtım malzemesi satışlarının toplam satışlar içindeki payının 2017 yılında %(.....), 2018 yılının ilk dört aylık döneminde %(.....) ve takip eden üç aylık dönemde ise %(.....) olarak gerçekleştiği görülmektedir.
- (21) PP YALITIM tarafından gönderilen cevabi yazıda; ısı yalıtım malzemelerinin tabiatı gereği fazla hacim kaplaması nedeniyle nakliye açısından dezavantajlı olduğu, bu nedenle kendi satış ve pazarlama alanını, (.....) illeri arasında kalan bölümü olarak tanımladığı ifade edilmiştir. Bu bölge dışından gelen ürün taleplerinin yüksek nakliye maliyetleri nedeniyle karşılanmadığı belirtilmiştir. Öte yandan PP YALITIM'ın kendi tanımladığı satış ve pazarlama alanı içerisinde kalmış olsa dahi ürünü talep eden teşebbüsün mali yapısının ve işlem hacminin göz önünde bulundurularak ürünün tedarik edildiği belirtilmiştir. PP YALITIM'ın incelenen dönem olan 2017 ve 2018 (31.07.2018 tarihine kadar) yıllarında ısı yalıtım malzemesi tedarik etmeyi bıraktığı teşebbüsler ve bu teşebbüslerle ticaretin sonlandırılmasının gerekçesine Tablo-4'te yer verilmiştir.

Tablo-4: PP YALITIM'ın Isı Yalıtım Malzemesi Tedarikini Kestiği Teşebbüsler ve Gerekçeleri

MAL TEDARİKİNİN SONLANDIRILDIĞI TEŞEBBÜS	SONLANDIRILMA NEDENİ
(.....)	Başka bir firmanın bayiliği yapıyor.
(.....)	Mali açıdan riskli teşebbüs.
(.....)	Spot çalışıyor, uygun fiyat bulursa alıyor.
(.....)	Yerden ısıtma grubu ve özel malzeme çalışıyor.
(.....)	Aktif çalışan teşebbüs değil.
(.....)	Teşebbüs yalıtım grubunu bıraktı
(.....)	Aktif çalışan teşebbüs değil
(.....)	Mali açıdan riskli teşebbüs
(.....)	Kapandı
(.....)	Kapandı
(.....)	2017'de tek seferlik malzeme aldı
(.....)	2017'de tek seferlik malzeme aldı
(.....)	Teşebbüs yalıtım grubunu bıraktı
(.....)	Teşebbüs alacaklı malzeme alacak
(.....)	Kapandı
(.....)	İhale usulü iş yapıyor
(.....)	2017'de tek seferlik malzeme aldı
(.....)	2017'de tek seferlik malzeme aldı

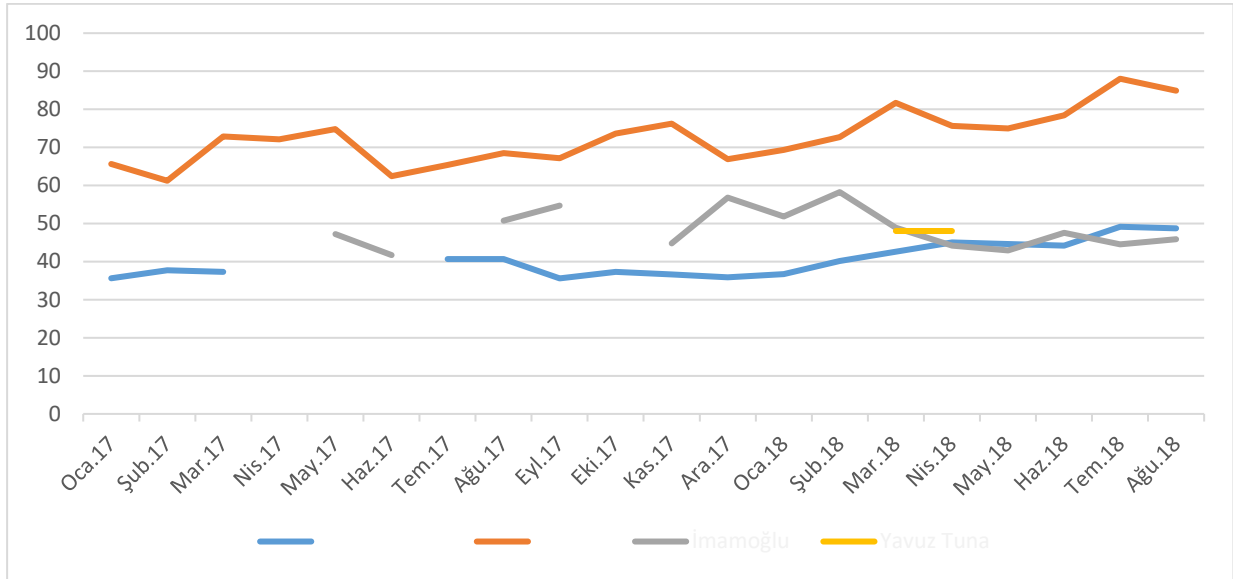
I.5. Değerlendirme

- (22) Dosya konusu iddianın temelinde YAVUZ TUNA ve PP YALITIM'ın aralarında anlaşarak şikâyetçinin POYTHERM markalı ısı yalıtım malzemesi taleplerini herhangi bir gerekçeye dayanmaksızın karşılamamaları olduğu görülmektedir. Belirli bir mal veya hizmet piyasasında rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan yahut bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındadır. Öte yandan teşebbüslerin mal vermeyi reddetme eylemleri 4054 sayılı Kanun'un bir veya birden fazla teşebbüsün hâkim durumlarını kötüye kullanmalarını yasaklayan 6. maddesi çerçevesinde de ele alınmaktadır. Bu nedenle dosya konusu iddialar Kanun'un 4. ve 6. maddesi bakımından iki başlık halinde incelenmiştir.

I.5.1. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (23) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca "belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri" yasaklanmaktadır.
- (24) Dosya konusu önaraştırma çerçevesinde ihlalin varlığına işaret edebilecek deliller elde edebilmek amacıyla teşebbüslerde yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan incelemelerde dosya ile ilgili olabilecek herhangi bulguya rastlanılmamıştır.
- (25) İncelenen dönem itibarıyla temin edilen ısı yalıtım malzemelerine ödenen bedellerin incelendiği Tablo-1'de görüldüğü üzere YAVUZ TUNA 2017 yılında ısı yalıtım malzemesi alımlarının %(.....)'sını ODE'den, %(.....)'sini POLİSAN'dan, %(.....)'sini İMAMOĞLU'ndan, %(.....)'ini HİTİTKİMYA'dan ve %(.....)'lik kısmını da PP YALITIM'dan gerçekleştirmiştir. 2018 yılının ilk dört aylık döneminde ise teşebbüs ısı yalıtım malzemesi alımlarının %(.....)'sini İMAMOĞLU'ndan, %(.....)'sini ODE'den, %(.....)'sini HİTİTKİM'den, %(.....)'sını PP YALITIM'dan ve %(.....)'sini POLİSAN'dan yapmıştır. YAVUZ TUNA takip eden üç aylık dönemde de ısı yalıtım malzemesi alımlarının %(.....)'ini ODE'den, %(.....)'ini POLİSAN'dan, %(.....)'ini HİTİTKİM'den, %(.....)'ini PP YALITIM'dan gerçekleştirmiştir.
- (26) Öte yandan Tablo-2'den görüleceği üzere incelenen dönem boyunca YAVUZ TUNA'nın toplam ısı yalıtım malzemelerinin satışından elde ettiği gelirler tüm faaliyet gelirlerinin yaklaşık %(.....)'lik bir kısmına tekabül etmektedir. Bunun yanında POYTHERM markalı ısı yalıtım ürünlerinin satışından elde edilen gelirler ise toplam ısı yalıtım ürünlerinin satışından elde edilen gelirlerin %(.....)'lik bir kısmını oluşturmaktadır.
- (27) Tablo-3'te ise PP YALITIM'ın incelenen dönem itibarıyla dolgu ve ısı yalıtım malzemelerinin satışından elde ettiği gelirler görülmektedir. Genel olarak bu satışlardan elde edilen gelirlerin %(.....)'si dolgu malzemelerinden %(.....)'si ise ısı yalıtım malzemelerinden gelmekle birlikte, ısı yalıtım malzemelerinin satışından elde edilen gelirin %(.....)'den daha az bir kısmı YAVUZ TUNA'ya yapılan satışlardan kaynaklanmaktadır.
- (28) Bununla birlikte, ilgili ürünlere yönelik fiyat belirlenip belirlenmediğine ilişkin olarak PP YALITIM'ın ilgili ürünler bakımından bölgede YAVUZ TUNA dışında en çok satış yaptığı teşebbüslerden üç tanesinin satış rakamları istenmiştir. Grafik-1'den görüleceği üzere, teşebbüslerin ısı yalıtım malzemeleri satış fiyatlarında iddia edildiğinin aksine bir yeknesaklık olmadığı anlaşılmıştır.

Grafik-1: Isı Yalıtım Malzemeleri Satış Fiyatları (TL)

- (29) Yukarıda açıklanan değerlendirmeler ışığında, ısı yalıtım malzemesi özelinde PP YALITIM ile YAVUZ TUNA'nın arasında düşük hacimli bir ticaretin söz konusu olması, teşebbüsler arasında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma ya da uyumlu eylem olduğuna işaret eden herhangi bir delile ulaşılamaması ve teşebbüslerin pazarın farklı seviyelerinde faaliyet göstermesi hususları göz önünde bulundurularak, başvuru konusu iddiada belirtilen eylemlerle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine ilişkin herhangi bir bilgi, belge ya da bulgunun mevcut olmadığı kanaatine varılmıştır.

I.5.2. 4054 Sayılı Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (30) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edildiğinden bahsedebilmek için teşebbüsün "hâkim durumda bulunması" ve "eylemin rekabet hukuku anlamında kötüye kullanma teşkil etmesi" şeklindeki iki unsurun birlikte sağlanması gerekmektedir.

I.5.2.1. Hâkim Durumun Varlığı

- (31) Hâkim durum, 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyatı, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" olarak tanımlanmaktadır. Hâkim durumun belirlenmesinde ilgili teşebbüsün pazar payı, pazarda faaliyet gösteren diğer firmaların sayısı ve pazar payları gibi nicel ölçütlerin yanında, piyasaya giriş engelleri, fikri ve sınaî mülkiyetin varlığı, teknolojik üstünlük gibi nitel ölçütler de kullanılmaktadır. Pazar payı hâkim durumun belirlenmesinde tek başına yeterli bir ölçüt olmasa da, teşebbüsün pazar payının düşük olması, piyasanın çok sayıda oyuncunun yer aldığı rekabetçi bir piyasa olması, giriş engellerinin bulunmaması gibi durumlarda hâkim durumdan bahsetmek zorlaşmaktadır.
- (32) Isı yalıtım malzemelerinin üreticisi konumunda olan PP YALITIM, söz konusu ürünlerin hacim olarak fazla yer kaplaması nedeniyle nakliye açısından dezavantajlı ürünler olduğunu belirtmiştir. Bu gerekçeyle PP YALITIM faaliyet alanını (.....) ile (.....) arasında kalan bölümü olarak tanımlamıştır. Faaliyet gösterilen bölge nakliye gerekçesiyle sınırlandırılmış olsa dahi anılan bu bölgede on adet ısı yalıtım malzemesi üreticisi bulunduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda, şikâyete konu ürünlerin sağlayıcısı konumunda olan PP YALITIM'ın pazardaki ısı yalıtım malzemeleri üretici sayısı göz önünde bulundurulduğunda hâkim durumda olduğunun ileri sürülmesi zorlaşmakla birlikte aşağıda kötüye kullanma eyleminin varlığı değerlendirilmektedir.

I.5.2.2. Mal Vermeyi Reddetmeye İlişkin Değerlendirme

- (33) Mal vermeyi reddetme eylemi, temel olarak, bir teşebbüsün mal teminini doğrudan ve herhangi bir gerekçe olmaksızın reddetmesi şeklinde ya da yüksek fiyat ve/veya düşük kalitede mal temin etmek gibi olumsuz ticari koşullarda mal vermeyi teklif etmesi/mal vermesi şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Bununla birlikte, hâkim durumda olsun ya da olmasın teşebbüslerin başka bir teşebbüs ile tedarik ilişkisi içerisine girmesi ya da mevcut tedarik ilişkisine son vermesi çalışma ve sözleşme özgürlüğü prensibi çerçevesinde korunduğundan, rekabet hukuku kapsamında sözleşme taraflarının iradelerine ancak sınırlı koşullar dahilinde müdahale edilmektedir.
- (34) Mal vermeyi reddetme eyleminin rekabet hukuku kapsamında ihlal olarak nitelendirilebilmesi için birtakım şartların varlığı gerekmektedir. "Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz"da belirtildiği üzere sözleşme yapmayı reddetme iddiaları değerlendirilirken ihlalin tespiti için üç koşulun birlikte varlığı aranmaktadır. Buna göre;
- Reddetme, alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olmalı,
 - Reddetmenin alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırması muhtemel olmalı,
 - Reddetmenin tüketici zararına yol açması muhtemel olmalıdır.
- (35) Vazgeçilmezlik, diğer bir ifade ile nesnel olarak gerekli olma koşulu, alt pazardaki rakiplerin reddetme eyleminin doğurduğu rekabetçi dezavantajları -en azından uzun vadede- dengeleyecek fiilî veya potansiyel ikame imkânlarının olmaması olarak yorumlanmalıdır. Verilmeyen malın/girdinin alternatifinin olmaması veya bu yokluk nedeniyle rakiplerin hâkim teşebbüse alt pazarda rekabetçi baskı kuramamaları halinde, sunumu reddedilen malın/girdinin gerekliliğinden söz edilebilecektir.
- (36) Reddetmenin alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırması unsurunun değerlendirilmesi bakımından ise rekabet hukuku, temel olarak hâkim durumdaki bir firmanın alıcısı konumundaki bir teşebbüsü dışlamak için bu teşebbüsün belli bir girdiye erişimini reddetmesi durumuna ve özellikle de bu teşebbüsün girdinin gerekli olduğu ekonomik faaliyet bakımından hâkim durumdaki teşebbüsün rakibi olduğu olaylara yoğunlaşmaktadır. Nitekim mal vermeyi reddetme eylemi sonucunda anti-rekabetçi etkilerin bu durumda ortaya çıkması beklenmekte ve yukarıda değinilen kriterler temel olarak bu durumları analiz etmeye yönelmektedir. Ancak dağıtım ya da yeniden satış seviyesindeki bir mal vermeyi reddetme eylemi bakımından aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Yeniden satıcı hâkim durumdaki firmanın ürünlerini sadece yeniden sattığından hâkim durumdaki firma ile yeniden satıcı arasında anlamlı bir rekabet bulunmamaktadır.
- (37) Mevcut dosya kapsamında incelenen taraflar arasındaki ilişkinin de, bir sağlayıcının alt pazarda kendisine rakip olan bir teşebbüse belli bir girdiyi sağlamasını içeren bir ilişkiden ziyade, tarafları arasında doğrudan rekabet olmayan bir yeniden satıcılık ilişkisi olduğu görülmektedir. Aldığı ürüne herhangi bir katma değer katmayan sadece bu ürünü alıp tekrar satan başvuru sahibine, PP YALITIM tarafından POYTHERM markalı ısı yalıtım malzemelerinin sağlanmaması alt pazardaki etkin rekabeti ortadan kaldırabilecek nitelikte değildir. Dolayısıyla iddia konusu eylemin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde bir kötüye kullanma olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (38) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.